

een zombie tussen games

De Standaard, 6 nov 07, Willem Bruls

Met de monsterproductie van 'Siegfried' is de Vlaamse Opera midden in de Wagner-Ring aanbeland.

Er was van tevoren al enige ophef ontstaan. De poster die het derde deel van Wagners 'Ring' in de Vlaamse Opera aankondigde, toont een portret van de Amerikaans-Koreaanse schutter die nog niet zo lang geleden op zijn school leraren en medeleerlingen in koelen bloede neerschoot: hij kijkt ons recht in de ogen en houdt een geweerloop in ons gezicht.

De poster verscheen in het straatbeeld net op het moment dat het proces-Van Themsche plaatsvond, wat de discussie over het beeld nog aanwakkerde. In de eerste acte van Siegfried houdt de titelheld de loop van een machinegeweer tegen een camera. Op de verschillende beeld- en computerschermen op het toneel komt de loop in zicht - ook op het scherm van Siegfrieds stiefvader Mime. Zij haten elkaar tot op het bot. Later zal Siegfried zijn liefdeloze opvoeder eveneens in koelen bloede vermoorden. Hij weet niet beter. Als een zombie groeide hij op tussen computerspellen die hem het zicht op de werkelijkheid voorgoed ontnamen.

De vraag van de eventuele morele schuld van Siegfried werd al eerder gesteld. Vooral na de Tweede Wereldoorlog, toen deze amorele (en nadrukkelijk niet immorele) held alles omlegde wat als slecht en minderwaardig werd beschouwd. Daarom laten de regisseur Ivo van Hove en zijn inventieve vormgever Jan Versweyveld op een van de schermen ook Hans Van Themsche en Adolf Hitler passeren. Dat is één aspect van de 'Ring', het sociaal-politieke verhaal van de rijken en de armen op deze wereld, van vervallende imperia en opkomende schurkenstaten - in deze productie meer dan treffend verbeeld. Maar de 'Ring' is veel meer. Hij gaat niet over de tegenstelling tussen liefde en macht, en evenmin is hij alleen een sociale kritiek. Met het verhaal over Siegfried begint ook een individueel levenslot met een individuele liefde voor een vrouw, Brünnhilde. Vervolgens blijkt het menselijke tekort van beiden tot de ontluisterende apotheose te leiden, die we in Götterdämmerung te zien zullen krijgen.

anachronismen

In Gent vond dat wereldeinde eigenlijk al in Siegfried plaats, want in de ruïnes van ineens stortende wolkenkrabbers en in onophoudelijke asregens begint de prille en gedoemde liefde van Siegfried en Brünnhilde. De grote vraag dringt zich echter op wie deze plots zo keurig geklede mensen eigenlijk zijn? Een gevoel van anachronismen, stijlbreuken en misplaatstheid dringt zich op. Wie is in godsnaam die in Lonsdale geklede Waldvogel? In *Götterdämmerung* zal het antwoord op die vragen moeten komen.

Dat een Ring niet alleen van regisseurs en vormgevers het uiterste vraagt, maar van alle betrokkenen, is bekend. Dat de Vlaamse Opera niet over het budget beschikt om topzangers en topdirigenten in huis te halen, ook. Op de Siegfried van Lance Ryan valt misschien veel aan te merken, maar hij heeft wel uithoudingsvermogen, wat in deze moordende zangpartij onontbeerlijk is. Hij is als acteur geen natuurtalent, maar speelt de verveelde gewelddadige puber met veel inzet. Wellicht wordt hij daarbij geholpen door de voortreffelijk zingende Peter Bronder, die twee acties lang een dankbare motor van het drama vormt. Dat kan allerm minst gezegd worden van James Johnson als Wotan. Zijn acteervermogen is zo goed als nihil, zijn charisma idem dito. Ronduit ergerlijk is de wijze waarop hij steeds zijn stem de zaal in probeert te projecteren, waarbij hij volledig uit zijn rol treedt en nog ongeloofwaardiger wordt. Zo neemt hij niet eens de moeite om Erda, vertolkt door de indringend en ontroerend zingende Elzbieta Ardam, ook maar een blik waardig te gunnen. De Brünnhilde van Jayne Casselman was misschien problematisch - niet bepaald loepzuiver, geen mooi timbre - maar wat was ik blij dat ze er opeens was om na de dood van Mime het drama weer leven in te blazen.

Ook bij het orkest van de Vlaamse Opera zijn de middelen beperkt. Het speelde deze moeilijke symfonische opera bij vlagen met vuur en inzet, maar over de hele lijn waren er veel ongelijkheden en missers. Het magische Waldweben in de tweede acte veranderde in een Waldbeben, waarbij er meer kraaien dan Waldvogels in de lucht cirkelden. Van de haast polyfone gelaagdheid van deze partituur was amper iets te horen. De dirigent Ivan Törzs speelde het werk rechttoe rechtaan, zoals we dat van hem gewoon zijn. Ik kan niet wachten op *Götterdämmerung*.

'Siegfried', gezien op 4/11 in de opera van Gent. www.vlaamseopera.be